

מסכת סוכה פרק א' משניות א' - ה' ~ 1 ~

דרישות המפמ"ר במשנה: שפת המשנה - מונחי יסוד, מילים וביטויים נפוצים, כגון: זה הכלל, יצא / לא יצא; זיהוי פסוקים המובאים במשנה; חלקי המשנה - כותרת, אומר, דין, טעם, מקרה (כאמד"ט).

כדי לענות על השאלות כראוי יש צורך ללמוד את המשניות עם פירוש הקהתי / ברטנורא

נושאי הפרק: דיני עשיית הסוכה ומצוות הישיבה בה

שאלות מבוא למסכת סוכות

1. ששת סדרי משנה הם: ז _____ מ _____ נ _____
 נ _____ ק _____ ט _____
2. באיזה סדר נמצאת מסכת סוכה? _____
3. המסכת שבאה לפני מסכת סוכה היא: _____
4. שאלת אתגר. מדוע סדר רבי יהודה הנשיא את המשניות דווקא בסדר הזה? _____
 _____
5. עיינו בחומש ויקרא כג, מב - מג, דברים טז, יג.
 א. העתיקו לשון הכתוב: _____
 ב. מה למדים מהפסוקים על מצוות סוכה? _____
 ג. אילו פרטים נוספים הקשורים למצוות סוכה אנו רוצים עוד לדעת? רשמו שלושה _____
 _____

משנה א' - תנאים לכשרות הסוכה.

מושגים:

- א. אָמָה - מידת אורך, בערך חצי מטר (חמישים סנטימטר).
- ב. טָפֶח - מידת אורך בערך שמונה סנטימטר.
- ג. דְּפָנוֹת - קירות.
- ד. חִמְתָּהּ מְרֻבָּה מְצֻלָּתָהּ - על קרקע הסוכה נראה יותר שמש מצל.
- ה. סִכָּה יְשָׁנָה - שעשו אותה סתם, לאו דווקא לצורך החג.
- ו. עֲשָׂאָהּ לְשֵׁם חַג - סוכה שנעשתה מלכתחילה לשם מצוות סוכה.

(א) סִכָּה שֶׁהִיא גְבוּהָהּ לְמַעַלָּה מֵעֲשָׂרִים אַמָּה,

רבי יהודה

וְשֵׁאִינָהּ גְבוּהָהּ עֲשָׂרָה טְפָחִים,
וְשֵׁאִינָהּ לָהּ שְׁלֹשׁ דְּפָנוֹת,
וְשִׁחְמָתָהּ מְרֻבָּה מְצֻלָּתָהּ,
סִכָּה יְשָׁנָה,

וְאֵיזוֹ הִיא סִכָּה יְשָׁנָה? כָּל שֶׁעֲשָׂאָהּ קֹדֶם לְחַג שְׁלֹשִׁים יוֹם.

אֲפָּל אִם עֲשָׂאָהּ לְשֵׁם חַג, אֲפָּלוּ מִתְחִלַּת הַשָּׁנָה,

פְּסוּלָהּ.

מְכֻשֵׁר

פְּסוּלָהּ.

בית שמאי פוסלין,
ובית הלל מכשירין.

פְּשָׁרָה:

}

(א) סִכָּה שֶׁהִיא גְבוּהָהּ לְמַעַלָּה מֵעֲשָׂרִים אַמָּה,

שאלות משנה א'

1. כתוב כותרת למשנה: _____
2. תנא אחד מופיע במשנה בשמו, כתוב את שמו: _____ שני בתי תנאים מופיעים בשמותם כתוב את שמותיהם: _____
3. א. כתוב את שתי המילים הראשונות של הרישא: _____ ואת המילה האחרונה של הרישא: _____
- ב. כתוב את שתי המילים הראשונות של המציעתא: _____ ואת המילה האחרונה של המציעתא: _____
- ג. כתוב את שתי המילים הראשונות של הסיפא: _____ ואת המילה האחרונה של הסיפא: _____ מששת המקרים במשנה:
4. א. סמן את התשובה הנכונה: ברישא / במציעתא / בסיפא של המשנה, הדינים מוסכמים כל כולם, ואין מחלוקת בין התנאים.
- ב. כמה מחלוקות יש במשנה? כתוב את שמות החולקים: _____

שאלות על הרישא של המשנה

5. "סְפָה שְׁהִיא גְבוּהָהּ לְמַעַלָּה מְעַשְׂרִים אָמָה - פְּסוּלָהּ. רַבִּי יְהוּדָה - מְכַשֵּׁיר".
כתוב בלשונך מילים שיסבירו טוב יותר את המשנה: _____
6. אמה היא כחמישים ס"מ. עשרים אמה הם כעשרה מטרים. סוכה שגובהה שנים עשר מטרים - מה דינה על פי תנא קמא? _____ מה דינה על פי ר' יהודה? _____
7. שאלת אתגר. במשנה לא כתובים טעמיהם של תנא קמא ושל ר' יהודה. העזר במפרשים וכתוב:
א. טעמו של תנא קמא: _____
ב. טעמו של רבי יהודה: _____
- שאלות על מציעתא של המשנה
8. א. השלם: _____

וְשֵׁאִינָהּ גְבוּהָהּ עֲשָׂרָה טַפְחִים - _____

וְשֵׁאִין לָהּ שְׁלֹשׁ דָּפְנוֹת - _____

וְשִׁתְּמָתָהּ מְרַבָּה מְצֻלָּתָהּ - פסולה _____

ב. כתוב בלשונך מילים שיסבירו טוב יותר את המשנה: _____

9. כתוב את המקרים של המציעתא באופן כזה שהדין יהיה שהסוכה כשרה. דוגמא למקרה הראשון: סוכה שגובהה המינימאלי הוא לפחות 10 טפחים, כשרה. המקרה השני: _____ הדין: הסוכה כשרה. המקרה השלישי: _____ הדין: הסוכה כשרה.

מסכת סוכה פרק א' משניות א' - ה' ~ 3 ~

10. צייר את הסוכות הפסולות המופיעות במשנה:

<u>סוכה ג'</u>	<u>סוכה ב'</u>	<u>סוכה א'</u>
----------------	----------------	----------------

11. "שְׂאִינָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים". טפח הוא כ-8 ס"מ. מה דינה של סוכה שגובהה 70 ס"מ? מה הטעם?

12. כתוב מפני מה סוכה "שְׂאִינָה לָהּ שְׁלֹשׁ דְּפָנוֹת - פְּסוּלָה":

13. שאלת אתגר: במקרים הבאים השלם את הטעם לפסול:

א. "שְׂאִינָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים".

ב. "שְׂאִינָה לָהּ שְׁלֹשׁ דְּפָנוֹת".

ג. "שְׁחַמְתָּהּ מְרַבָּה מְצֻלְתָּה".

שאלות על הסיפא של המשנה

14. מהי: "סָפָה יְשָׁנָה"?

15. "סָפָה יְשָׁנָה".

א. "בֵּית שְׂמָאֵי פּוֹסְלִין". כתוב את הטעם של בית שמאי:

ב. "בֵּית הַלֵּל מְכַשְׂרִין". כתוב את הטעם של בית הלל:

16. באיזה מקרה "סָפָה יְשָׁנָה" תהיה כשרה לפי בית שמאי ולפי בית הלל למצוות סוכה?

שאלות סיכום על המשנה

17. לפי המשנה, מה צריך להיות גובה הסוכה? לפחות: _____, מספר הדפנות לפחות: _____ עוביו של הסכך: _____

18. שאלת אתגר: יונתן מאד מחבב מצוות ואת חג הסוכות באופן מיוחד. עם צאת צום שבעה עשר בתמוז הוא בנה לעצמו סוכה בחצר הבית, לסוכה היו שלוש דפנות, וגובהה היה 11 טפחים, כתוב:

א. האם יוכל להשתמש בה בחג הסוכות לפי בית שמאי? _____ נמק תשובתך: _____

ב. האם יוכל להשתמש בה בחג הסוכות לפי בית הלל? _____ נמק תשובתך: _____

19. כתוב מילות דין המופיעות במשנה:

מסכת סוכה פרק א' משניות א' - ה' ~ 4 ~

20. השלם טבלת המקרים והדין במשנה:

הדין	התנא	המקרה	
	תנא קמא:		ברישא של המשנה
	רבי יהודה:		
			במציעתא של המשנה
		א.	
		ב.	
		ג.	בסיפא של המשנה
	בית שמאי:	א.	
	בית הלל:	ב.	

משנה ב' - סוכות כשרות ופסולות

מושג:

א. אין דיוורין - אינה ראויה למגורים.

(ב) העושה סכתו תחת האילן - כאלו עשאה בתוך הבית.
 סכה על גבי סכה - העליונה פשרה, והתחתונה פסולה.
 רבי יהודה אומר: אם אין דיוורין בעליונה - התחתונה פשרה:

שאלות משנה ב'

1. צייר את שני המקרים המופיעים במשנה:

מקרה ב'

מקרה א'

2. תנא אחד מופיע במשנה בשמו, כתוב את שמו: _____

מסכת סוכה פרק א' משניות א' - ה' ~ 5 ~

3. א. כתוב את הנושא של הרישא של המשנה: _____ כתוב את הנושא של הסיפא של המשנה: _____
- ב. התאם את המשפט הנכון: ברישא / בסיפא של המשנה יש מחלוקת בין התנאים.
- ג. התאם את המשפט הנכון: "העושה סוכתו תחת האילן" הסוכה כשרה / פסולה.
- ד. אדם בנה סוכה בתוך הבית. כתוב: האם הסוכה כשרה או פסולה? _____ הוכח דבריך מהמשנה: _____
- ה. יהונתן בנה סוכה על ענפי העץ. הסכך היו ענפי העץ הגבוהים יותר. האם סוכתו של יהונתן כשרה או פסולה? _____ המק דבריך: _____
4. השלם בטבלה לגבי המשנה: המקרה, הדין, הטעם.

המקרה	הדין	הטעם
מקרה א'		
מקרה ב'		
מקרה ב' לפי רבי יהודה: _____		

5. מה דעת רבי יהודה בדין: "סָפָה עַל גַּבֵּי סָפָה"? _____

משנה ג' - פריסת סדין בסוכה.

מושגים:

- א. פֶּרֶס - הניח על.
 ב. תָּמָה - שמש.
 ג. נָשָׂר - 1. נשירת עלים, הניח סדין מתחת לסכך כדי שנהשירה לא תיפול על השולחן.
 2. הניח סדין מעל הסכך כדי שהשמש לא תגרום לנשירת עלים.
 ד. קִינּוּף - ארבעה עמודים בארבע פינות המיטה, מחוברים ביניהם באמצעות חבלים / מוטות.
 ה. נְקֻלִּיטֵי הַמָּטָה - שני עמודים זקופים באמצע המיטה משני צדדיה, מחוברים ביניהם במוט או בחבל.

פְּסוּלָה.	{	מְפִנֵי הַתְּמָה,	(ג) פֶּרֶס עָלֶיהָ סָדִין
		מְפִנֵי הַנָּשָׂר,	או תְּחִמָּה
			או נְשָׂר עַל גַּבֵּי הַקִּינּוּף,
			אָבֵל פֹּרֶס הוּא עַל גַּבֵּי נְקֻלִּיטֵי הַמָּטָה:

שאלות משנה ג'

1. כתוב כותרת למשנה: _____

מסכת סוכה פרק א' משניות א' - ה' ~ 6 ~

2. השלם מילים שיסבירו טוב יותר את הכתוב במשנה (העזר בתרמילון):
 פירס על הסכך סדין מפני החמה, הסוכה _____ או _____ תחת _____ מפני הנשר,
 הסוכה פסולה. או שפירס _____ על גבי הקינוף _____ פסולה. אבל פורס הוא על גבי
 נקליטי המטה, הסוכה _____.

תרמילון: פסולה, שפירס, כשרה, סדין, הסכך, הסוכה

3. צייר את ארבעת המקרים המופיעים במשנה:

מקרה ב'

מקרה א'

מקרה ד'

מקרה ג'

4. כתוב את המכנה המשותף לשלושת המקרים הראשונים במשנה: _____
 5. השלם בטבלה לגבי המשנה: המקרה, הדין, הטעם.

הטעם	הדין	המקרה בלשונך
		מקרה א'
		מקרה ב'
		מקרה ג'
		מקרה ד'

6. שאלות אתגר:

א. "פירס על גבי הקינוף - פסולה". לעומת זאת: "פורס הוא על גבי נקליטי המטה" ובמקרה זה הסוכה כשרה, מדוע יש הבדל בין המקרים?
 ב. יעקב ישן בסוכה, כיוון שהיו הרבה יתושים הוא פירס סדין על המיטה, האם הוא עשה לפי ההלכה?
 נמק תשובתך: _____

מסכת סוכה פרק א' משניות א' - ה' ~ 7 ~

משנה ד' - סיכוך בדבר המחובר לקרקע.

מושגים:

- א. הַדְלָה - גרם לצמחים בעלי יכולת טיפוס, לטפס על הסוכה.
- ב. קָסוּם - שם של צמח מטפס.
- ג. אִם הָיָה סְכוּךְ הַרְבֵּה מְהֵן - הסכך הכשר היה הרבה יותר מהסכך הפסול (זמורות הגפן / עלי הדלעת).
- ד. או שְקָצְצוּ - קיצץ את הענפים לאחר שסיכך בהם.
- ה. כָּל שֶׁהוּא מְקַבֵּל טְמֵאָה - חפצים הטמאים כגון: כלים, בגדים וכדו'.
- ו. גְדוּלוֹ מִן הָאֶרֶץ - דבר הגדל באדמה, כגון: עצים שיחים וכדו'.

שאלות משנה ד'

1. כתוב כותרת למשנה?
2. כתוב, א. את שלוש המילים בה **מסתיימת הרישא**
ב. את שתי המילים בהן **מתחילה הסיפא**
3. "הדלה עליה... וסכוך על גבה".
א. על מי?
ב. "הדלה". כתוב מה הוא עשה:
4. מהו: "קסום"?
5. צייר את שלושת המקרים הראשונים המופיעים במשנה:

מקרה ג'

מקרה ב'

מקרה א'

מסכת סוכה פרק א' משניות א' - ה' ~ 8 ~

5. השלם בטבלה לגבי המשנה: המקרה, הדין, הטעם.

המקרה בלשונך	הדין	הטעם
מקרה א'		
מקרה ב'		
מקרה ג'		
מקרה ד'		
מקרה ה'		

6. לגבי כשרות הסכך כותבת המשנה: "**זֶה הַפְּלֵל**". כתוב בלשונך את הכללים:

כלל א':

_____

כלל ב':

_____

7. שאלות אתגר:

א. יהודה בנה סוכה כשרה, לצורך הסכך השתמש בגפן הצומחת ועולה ע"ג דפנות הסוכה, האם הסוכה כשרה? _____ נמק תשובתך: _____

ב. כתוב דוגמא לדבר שאין גידולו מן הארץ ואין מסככין בו: _____

ג. דניאל ורחל התלבטו במה לסכך את הסוכה. היו להם כמה אפשרויות. הקף בעגול במה הם יכולים לסכך: ענפים של דקל, לוח מפלסטיק, מחצלת חדשה של קנים, סדין מבד, עצים דקים.

משנה ה' - סיכוך בחבילות קש ועצים.

מושג:

א. זְרָדִין - ענפי אילן רכים.

(ה) חֲבִילֵי קֶשׁ וְחֲבִילֵי עֲצִים וְחֲבִילֵי זְרָדִין - אֵין מְסַכְכִין בָּהֶן. וְכֵן לְשִׁתְּרָן - כְּשֵׁרוֹת.
 וְכֵן - כְּשֵׁרוֹת לְדַפְנוֹת:

שאלות משנה ה'

1. כתוב כותרת למשנה?

2. כתוב את המילה האחרונה ברישא של המשנה: _____ במציעתא: _____

בסיפא: _____

3. התאם את המשפט הנכון: חֲבִילֵי קֶשׁ וְחֲבִילֵי עֲצִים וְחֲבִילֵי זְרָדִין - אֵין מְסַכְכִין בָּהֶן. אם סיכך בהם, הסוכה: פסולה / כשרה.

4. לעיתים אדם חוזר מהשדה כשעל כתפו חבילות עצים קשורות וְלָחוֹת, חבילות אילו הוא מניח על הסוכה:

א. כתוב, מה המטרה לשמה הוא מניח את חבילות העצים על גבי הסוכה: _____

ב. האם הוא יכול להשתמש בחבילות העצים שהניח על הסוכה כסכך? _____ נמק דבריך: _____

_____

מסכת סוכה פרק א' משניות א' - ה' ~ 9 ~

5. "וְכֵן שֶׁהִתִּירָן – כְּשֵׁרוֹת".

- א. מי הן "כְּלָן"?
- ב. את מה הוא התיר?
- ג. למה הן כשרות?

שאלות סיכום לפרק א':

1. כתוב לפחות שלוש מילות דין שלמדת בפרק זה (יכול להיות אותה מילה בהטיות שונות). _____
2. כתוב כלל שלמדת בפרק זה: _____
3. שלמה ושלומית בנו מספר סוכות. כתוב מה דינם של הסוכות הללו ונמק דבריך. רשום מאילו משניות למדת את הדין.
- א. הדפנות מחבילי עצים בגובה של 20 טפחים, והסכך מענפי דקל _____
- ב. גובה הסוכה 3 מטרים, והסכך מענפים המחוברים לעץ שגדל ליד הסוכה _____
- ג. הסוכה היא משנה שעברה, ובמשך השנה היא שמשה כמחסן _____
- ד. רוב הסכך מענפי דקל, ומעט מהסכך היו ענפים מגפן שהוא הדלה על הסוכה _____
- ה. הם שמו ניילון מתחת לסכך כי פחד מלכלוכים שיפלו לתוך הסוכה _____
- ו. הדפנות הן קירות המרפסת, והסכך הוא מחבילות קש שהם התירו _____
4. חזור לדף העבודה על המשנה הראשונה שבפרק, בה עיינת בפסוקים בתורה על מצוות סוכה. כתוב, לאילו שאלות קבלת תשובות: _____
- _____
- _____
- _____